

जून महिन्यात करावयाची शेतीची कामे. (पुणे जिल्हा)

ऊस -

- 1) आडसाली ऊस लागवडीची सर्व तयारी पूर्ण करा.
- 2) शेणखत व कंपोस्ट खताचा वापर करा.
- 3) हिरवळीचे खतासाठी तागाचा वापर करा.
- 4) पूर्वहंगामी ऊस घेण्याअगोदर खरीप हंगामात फेरपालटीचे पीक म्हणून सोयाबीन, भुईमूग, कांदा, मटार, भेंडी या पिकांची निवड करा.
- 5) उभ्या ऊस पिकास 10-12 दिवसांच्या अंतराने पाणी द्या.
- 6) ऊस लागवडीसाठी पट्टा पध्दतीच्या उपयोग करा.
- 7) आडसाली ऊसात मूग, उडीद, भुईमूग, सोयाबीन, चवळी, घेवडा इ. द्वीदल पिके घ्यावीत. तसेच पालक, शेपू, मेथी, वांगी, मिरची, कांदा इ. भाजीपाला पिके घ्यावीत. हिरवळीच्या खतासाठी ताग, राजगीरा, धेंचा, चवळी अशी पिके घ्यावीत.
- 8) शेतक-यांनी ऊसासाठी शक्यतो ठिबक सिंचन पध्दतीचा अवलंब करावा.
- 9) जेथे लोकरी मावा थोड्याफार प्रमाणात टिकून आहे त्याचा मागील महिन्याच्या संदेशाचा वापर करून नायनाट करा.

भात -

1) भात लागवडीसाठी इंद्रायणी, पवना, रत्नागीरी-24, आंबेमोहोर-157, फुले मावळ, पुसा बासमती, कुंडलिका, बसुमती-370, कर्जत संकरीत-1 (सह्याद्री-1), भोगावती, फुले राधा, सह्याद्री -2 या सुधारीत व संकरीत वाणांचा वापर करा.

2) लागण भातासाठी जातीपरत्वे हेक्टरी 25 ते 45 किलो बियाणे वापरावे.

अ) बारीक दाणा -

25 ते 30 किलो बियाणे

आ) मध्यम दाणा -

30 ते 35 किलो बियाणे

ई) जाड दाणा -

40 ते 45 किलो बियाणे

3) भात रोप वाटिका तयार करणे -

- रोपे तयार करणेसाठी (भात रोपवाटिका तयार करणेसाठी) भाताचे बियाणे गादी वाफ्यावर ओळीत पेटावे.

- बियाणे पेरणी करण्यापूर्वी त्यावर 20 टक्के मिठाच्या द्रावणाची बीजप्रक्रीया करून द्रावणावर तरंगणारे हलके व रोगट बियाणे काढून जाळून टाकावे. नंतर द्रावणाच्या तळाशी असलेले जड व निरोगी बियाणे स्वच्छ पाण्याने धुवून सावलीत वाळवावे. नंतर 10 किलो बियाण्यास 50 ग्रॅम कॅप्टन याप्रमाणे बुरशीनाशकाची बिजप्रक्रीया करावी. तदनंतर 10 किलो बियाण्यास प्रत्येकी 250 ग्रॅम याप्रमाणे अँझोटोबॅक्टर व स्फुरद विरघळविणारे जीवाणू संवर्धनाची प्रक्रीया करावी व नंतर बियाणे जमिनीच्या वापशावर पेटावे.

- बियाणे पेरणीअगोदर रोपवाटिकेच्या जागेवर 1 आर क्षेत्रासाठी 10 किलो भाताच्या तुसाची राख किंवा भातारा खत जमिनीत चांगली मिसळावी त्यामुळे अशा भातरोपवाटिकेत वाढणारी रोपे तुसाच्या राखेतील अथवा भातो-यातील सिलीका शोषण करून घेऊन ती कणखर व निरोगी बनून त्यांच्यात रोग प्रतिकारक शक्ती वाढते. अशी कणखर व निरोगी रोपे लावणीस वापरल्यास ती लवकर लागतात व त्यांना भरपूर मुळे फुटून पुढे पिकाची वाढ जोमदार होते.

- भात रोपाची जोमदार वाढ होणेसाठी 1 आर क्षेत्रास 40 ते 50 घमेली चांगले कुजलेले शेणखत / कंपोस्टखत व 2 किलो अमोनियम सल्फेट किंवा 1 किलो युरीया हे खत बी पेरणीअगोदर जमिनीत चांगले मिसळून नंतर बियाण्याची पेरणी करावी.

- रोपवाटीकेतील तण नियंत्रणासाठी 1 ते 2 वेळा निंदणी / बेणणी करावी किंवा ब्युटाक्लोर (मॅचे/तीर) किंवा बॅथिओकार्ब (सॅटर्न) 10 लिटर पाण्यात 60 मि.ली. या प्रमाणात मिसळून 10 आर. रोपवाटीका क्षेत्रावर बी पेरणीनंतर दुस-या आणि किंवा तिस-या दिवशी 2 ओळीत फवारावे. तणनाशकाची फवारणी करणेपूर्वी जमिनीत पुरेसा ओलावा असणे आवश्यक आहे.

- पेरणीनंतर 15 दिवसांनी परत एकदा दर आर क्षेत्रास 2 किलो अमोनियम सल्फेट किंवा 1 किलो युरीया खत द्यावे.

- 1 हेक्टर क्षेत्र लागवडीसाठी 10 आर (गुंठे) क्षेत्रावर बियाणे पेरून रोपे तयार करावीत.

- पेरणीनंतर 20 ते 25 दिवसांनी म्हणजे रोपास 6 वे पान फुटल्यानंतर रोपांची लागवड करावी. पावसाअभावी अथवा काही कारणाने लावणी लांबणीवर पडल्यास एक आर क्षेत्रास पुन्हा 1 किलो युरीया किंवा 2 किलो अमोनियम सल्फेटचा तिसरा हप्ता द्यावा.

खरीप ज्वारी -

1) पेरणीसाठी शिफारस केलेल्या जातीचाच वापर करा. सी.एस.एच.5, 9, 16, 17, 18, 23 तसेच सुधारीत वाण एस.पी.व्ही,462, 475 व 946, एस,एस,व्ही,84, फुले अमृता.

2) मान्सूनचा पुरेसा पाऊस झाल्यावर ताबडतोब पेरणी करा.

3) पेरणीसाठी हेक्टरी 10 किलो बियाणे वापरा. अँझोटोबॅक्टर जीवाणू 250 ग्रॅम प्रती 10 किलो बियाण्यावर बीजप्रक्रीया करा.

- 4) पेरणीचेवेळी अर्धे नत्र, संपुर्ण स्फुरद व पालाश द्या.
(नत्र, स्फुरद व पालाश - 60:60:60 प्रतीहेक्टर)
- 5) पेरणीनंतर एक महिन्याने 60 किलो नत्राची मात्रा प्रतीहेक्टर द्या.

बाजरी -

- 1) मान्सून पावसानंतर जमिनीत पुरेशी ओल झाल्यानंतरच पेरणी करा.
- 2) पेरणीसाठी शिफारस केलेल्या सुधारीत व संकरीत वाणांचाच वापर करा.
- 3) संकरीत वाण - श्रध्दा (आर.एच.आर.बी.एच.8609), सबुरी
(आर.एच.आर.बी.एच.8924)
सुधारीत वाण - डब्ल्यू.सी.सी.75, आय.सी.टी.पी.8203 वापरा.
- 4) ओलीताची सोय असेल अशा ठिकाणी शक्यतो संकरीत वाण पेर.
- 5) शिफारशीप्रमाणे वरखते वेळेवर द्या (60:30:00 नत्र-स्फुरद किलो / हेक्टरी)
- 6) पेरणी दोन चाड्याच्या पाभरीने करून शिफारशीप्रमाणे पेरणीचे अंतर ठेवा (45X15 सें.मी.)
- 7) थेंब थेंब संचय पध्दतीचा वापर करा.
- 8) बाजरीचे वाणानुसार हेक्टरी 3 ते 4 किलो बियाणे वापरा.
- 9) शक्य असल्यास कोरडवाहू बाजरीसाठी सरी वरंबा पध्दतीने पेरणी करा.
- 10) गोसावी रोगाचे नियंत्रणासाठी मेटॅलॅक्झील एम.झेड.72 हे बुरशीनाशक 6 ग्रॅम प्रति किलो बियाण्यास चोळावे व तदनंतर अँझोटोबॅक्टर जिवाणूची 250 ग्रॅम प्रती 10 किलो बियाण्यावर बिजप्रक्रीया करा.

भुईमूग -

- 1) मान्सूनच्या पावसानंतर जमिनीत पुरेशी ओल झाल्यानंतर लगेच पेरणी करा. (जूनचा 2 रा आठवडा ते जुलै 1 ला आठवडा)
- 2) पेरणीसाठी सुधारीत आणि शिफारस केलेल्या जातींची निवड करा. ए.बी.11, फुले प्रगती, टी.एम.व्ही.10, एम-13 टी.ए.जी.24 व टी.जी.26, फुले व्यास(जे.एल.220)
- 3) पेरणीसाठी आंतर असे ठेवा
उपट्या फुले प्रगती, एस.बी.11, टी.ए.जी.24 व टी.जी.26, फुले व्यास (जे.एल.220)
30 X 10 सें.मी.
निमपस-या - टी.एम.व्ही.10, एम.13 30 X15 सें.मी.
पस-या - कराड 4-11 45 X10 सें.मी.

- 4) पेरणीसाठी हेक्टरी 100 ते 120 किलो बियाणे वापरा व हेक्टरी 3 लाख ते 3.33 लाख रोपांची संख्या ठेवा. पेरणीपूर्वी बियाण्यास कॅप्टाफॉल (5 ग्रॅम प्रति किलो) किंवा कार्बेन्डाझीम 2 ग्रॅम प्रती किलो बियाण्यास बिजप्रक्रीया करा. तदनंतर बियाण्यावर रायझोबियम व स्फुरद जिवाणूची प्रक्रीया करा. (250 ग्रॅम प्रत्येकी प्रती 10 किलोस)
- 5) वरखताचा हप्ता म्हणून हेक्टरी 25 किलो नत्र, 50 किलो स्फुरद किंवा 100 किलो डाय अमोनियम फॉस्फेट संपुर्ण पेरणीच्या वेळी द्या + 250 किलो जिप्सम (अर्धा पेरणीच्यावेळी व अर्धा पेरणीनंतर 30 दिवसांनी)

खुरसणी -

- 1) पेरणीसाठी सहयाद्री हा वाण वापरा.
- 2) पेरणीसाठी हेक्टरी 5 किलो बियाणे वापरा. दोन ओळीतील अंतर 30 सें.मी. ठेवून पेरणी करा. पेरणीपूर्वी बियाण्यावर अँझोस्पीरीलम जिवाणूची बिजप्रक्रीया करा.
- 3) हेक्टरी 20 किलो नत्र दोन हप्त्यांत द्या. (अर्धा पेरणीच्यावेळी व अर्धा पेरणीनंतर 30 दिवसांनी)

तूर -

- 1) मान्सूनचा पाऊस झाल्यावर वापसा येताच पेरणी करा - जून 3 रा आठवडा ते जुलै 1 ला आठवडा.
- 2) पेरणीसाठी हेक्टरी बी.डी.एन.1, 2, आय.सी.पी.एल.87119, आय.सी.पी.एल.87, बी.एस.एम.आर.736, ए.के.टी.8811, विपूला (टी-9230) या वाणांची निवड करा.
- 3) पेरणीसाठी अंतर असे ठेवा
 - बी.डी.एन.1 व 2 - 60 X 20 सें.मी.
 - टी. विशाखा 1 - 45 X 20 सें.मी.
 - आय.सी.पी.एल.87 - 45 X 10 सें.मी. जिरायत
 - आय.सी.पी.एल.87119 - 60 X 25 सें.मी.
 - बी.एस.एम.आर. 736 - 60 X 25 सें.मी.
- 4) बियाणे प्रती हेक्टरी आय.सी.पी.एल.87 -25 किलो व इतर जातींसाठी 15 किलो बियाण्यास भुईमुगाप्रमाणेच बीजप्रक्रीया करा.
- 5) हेक्टरी खताची मात्रा 25 किलो नत्र व 50 किलो स्फुरद पेरणीचेवेळी द्या.
- 6) बाजरी अधिक तूर, सूर्यफूल अधिक तूर आंतर पिक घेणे फायदेशीर आहे. (2:1 अथवा 2:2 प्रमाण)

उडीद, मूग, कुळीथ, मटकी, चवळी, वाटाणा

- 1) जमिनीत पुरेशी ओल आल्याबरोबर पेरणी आटोपा.
- 2) पेरणीचेवेळी खताची मात्रा हेक्टरी 25 किलो नत्र अधिक 50 किलो स्फुरद द्या. तसेच कॅप्टाफॉल प्रति किलो बियाण्यास 2.5 ग्रॅम व तदनंतर स्फुरद व रायझोबियम जीवाणू प्रत्येकी 250 ग्रॅम प्रती 10 किलो बियाण्यास बिजप्रक्रीया करा.
- 3) बियाण्याची मात्रा शिफारशीप्रमाणे वापरा. उडीद व मुगाचे हेक्टरी 15 ते 20 किलो बियाणे वापरा.
- 4) पेरणी 30 सें.मी. अंतरावर करा. पेरणी वेळेवर पूर्ण करा.
- 5) ज्वारी, बाजरी पिकामध्ये तूर, मूग, उडीद, चवळी, कुळीथ, मटकी यापैकी आंतरपीक घ्या.
- 6) वाटाण्यासाठी हेक्टरी 75 ते 80 किलो बियाणे वापरा व प्रतिकिलोस 5 ग्रॅम कॅप्टाफॉलची बीजप्रक्रीया करा.
- 7) मूगाच्या वैभव, फुले एम-2 तर उडीदाच्या सिंदखेडा, टी.ए.यू.1, टी.पी.यू.4 या सुधारीत वाणांचा वापर करा.
- 8) कुळथाची (हलग्याची) सीना व माण आणि मटकीची एम.बी.एस.27 या वाणांचा वापर करा.

सोयाबीन -

- 1) पेरणीसाठी सुधारीत वाण वापरा. फुले कल्याणी (डी.एस.228) एम.ए.सी.एस.13, 58, 124, 450, जे.एस. 235, पी.के.1029 या वाणांचा वापर करा.
- 2) पेरणीसाठी हेक्टरी 75 किलो बियाणे वापरा.
- 3) पेरणीसाठी 45 X 10 सें.मी. अंतर ठेवा.
- 4) पेरणीसाठी हेक्टरी 50 किलो नत्र व 75 किलो स्फुरद. संपुर्ण पेरणीच्यावेळी द्या.
- 5) बीजप्रक्रीया एक किलो बियाण्यास 2 ग्रॅम कार्बेन्डॅझिम किंवा 5 ग्रॅम कॅप्टाफॉल या प्रमाणात बीज प्रक्रीया करा. नंतर 10 किलो बियाण्यास प्रत्येकी 250 ग्रॅम प्रमाणे रायझोबियम अधिक स्फुरद विरघळविणारे जिवाणू यांची बिजप्रक्रीया करा.

सूर्यफूल -

- 1) पेरणीसाठी सुधारीत व शिफारस केलेल्या वाणांची निवड करून जमिनीत पुरेशी ओल असल्यावर पेरणी करा. त्याकरीता इ.सी.68414, मॉर्डेन, एस.एस.56, के.बी.एस.एच.11, ए.पी.एस.एच.11 जातीपैकी निवड करा.
- 2) पेरणीसाठी हेक्टरी 10 किलो बियाणे वापरा.

- 3) पेरणीअंतर मध्यम जमिनीत 45 X 22.5 सें.मी. व भारी जमिनीत 60 X 30 सें.मी. ठेवा.
- 4) हेक्टरी झाडांची संख्या 80 हजार ते 1 लाख असावी.
- 5) पेरणीपूर्वी 1 किलो बियाण्यास 5 ग्रॅम मेटॅलॅक्झील (35 टक्के अॅप्रॉन) बिजप्रक्रीया करा. शेवटी प्रतिकिलो बियाण्यास 25 ग्रॅम अॅझोटोबॅक्टर व 25 ग्रॅम स्फुरद जिवाणूची प्रक्रीया करा.
- 6) पेरणीच्यावेळी हेक्टरी 30 किलो नत्र, 30 किलो स्फुरद व 30 किलो पालाश व पेरणीनंतर एक महिन्याने 30 किलो नत्र द्या.

आले, हळद -

- 1) कंदमाशीच्या नियंत्रणासाठी आल्याच्या लागवडीनंतर दिड महिन्यांनंतर 10 टक्के फोरेट 25 किलो प्रतिहेक्टरी पाण्याअगोदर टाकावे.

भाजीपाला पिके -

- 1) टोमॅटोवरील बोकड्या या विषाणूजन्य रोगाच्या नियंत्रणासाठी टि.एस.पी. (ट्राय सोडीयम फॉस्फेट) ट्रीटमेंटचा वापर करावा.
- 2) टोमॅटो वांगी, मिरची इ. पिकांची पुनर्लागण झाल्यानंतर विषाणूजन्य रोगाच्या नियंत्रणासाठी 15 ते 20 दिवसांनी हेक्टरी 10 किलो फोरेट जमिनीत टाकावे व लगेच पाणी द्यावे. तसेच रोगप्रसार टाळण्यासाठी रोगप्रसार करणा-या किडींच्या बंदोबस्तासाठी किटकनाशकांची फवारणी करावी. तसेच रोगट झाडे उपटून त्यांचा नायनाट करावा.
- 3) खरीप बटाटा व भाजीपाला यांची लागवड करावी.
- 4) बीयाण्यावर व रोपाच्या मुळावर अॅझोटोबॅक्टर जिवाणूची प्रक्रीया करा.

फळपिके -

- 1) पीक काढणी झालेल्या क्षेत्रावर स्वच्छता मोहिम राबवावी व जमिनीची खोल नांगरट करावी. त्यामुळे रोग व किडीच्या नियंत्रणासाठी मदत होते.
- 2) आंबा, चिक्कू, पेरू, डाळींब, नारळ तसेच कोरडवाहू फळे यांची नवीन लागवड शिफारस केलेल्या अंतरावर पाऊस सुरू होताच करावी.

फुलझाडे -

- 1) जूनच्या तिस-या आठवड्यात झेंडू फुलाची लागवड करावी.
- 2) पुनर्लागणीपूर्वी रोपाची अॅझोटोबॅक्टर जिवाणूच्या द्रावणात बुडवून घ्यावीत.

पशुसंवर्धन व दुग्धशास्त्र -

जनावरांचे रोगप्रतिबंधक लसीकरण -

- 1) फ-या रोगास रोग प्रतिबंधक उपाय म्हणून पावसाळ्याचे सुरुवातीला जनावरांना अँलम प्रेसिपिटेड व्हॅक्सीन तुरटीयुक्त लस टोचण्यात यावी.
- 2) घटसर्प रोगाकरीता प्रतिबंधक उपाय म्हणून जनावरांना ऑईल अँडज्युव्हंट एच.एस.व्हॅक्सीन तैलयुक्त लस टोचून घ्यावी.
- 3) बुळकांड्या रोगाकरीता दोन वर्षातून एकदा तरी जनावरांना पावसाळ्यापुर्वी टिश्यू कल्चर रिंडरपेस्ट लस टोचून घ्यावी.
- 4) लिव्हर फ्ल्युक रोगाकरीता सर्व जनावरांना वर्षातून दोन वेळा (म्हणजे पावसाळ्यापुर्वी व नंतर) जंताचे पाणी पाजावे.
- 5) आंत्रविषार रोगाकरीता रोग प्रतिबंधक लस शेळ्या व मेंढ्यांना पावसाळ्यापुर्वी टोचून घ्यावी.

बियाणे खरेदी करताना शेतक-यांनी घ्यावयाची काळजी व दक्षता -

खरीप 2006 साठी पुणे जिल्ह्यातील सर्व तालुक्यातील बाजारात सर्व प्रकार / जातीचे बियाणे विक्रीसाठी विक्रेत्याकडे उपलब्ध आहे. शेतक-यांनी बियाणे परवानाधारक योग्य विक्रेत्याच्या दुकानातूनच खरेदी करावे. बियाण्यात सत्यप्रत. प्रमाणीत व पायाभूत असे तीन प्रकार आहेत. असेच बियाणे खरेदी करावे. बियाणे खरेदी करताना विक्रेता मालाची पावती / कॅश मेमो देतातच, परंतू एखाद्या विक्रेत्यांनी पावती दिली नाही तर शेतक-यांनी मागून घ्यावी. पावती घेण्यापुर्वी शेतक-यांनी स्वतःची सही त्या पावतीवर करावी. तसेच पावतीवर आपले नाव, पूर्ण पत्ता लिहीला आहे, बियाण्याची जात व प्रकार, लॉट नंबर, उत्पादन तारीख. बियाण्याच्या दर छापील किंमतीनुसार लिहिला आहे की नाही हे तपासावे. वेष्टनावरील लॉट नंबर एकच आहे याची खात्री करावी.

बियाणे पेरणीला घेताना पिशवितील बियाणे असल्यास पिशवीची मशीन शिलाई व टॅग यांना धक्का लावू नये अथवा ते काढून न टाकता पिशवीच्या खालील बाजूस भोक पाडून बियाणे बाहेर काढावे व पिशवीत किमान 100 ग्रॅम बियाणे शिल्लक ठेवावे. बियाणे पाकीटाच्या वेष्टनात असल्यास पाकीटाच्या एका बाजूला छिद्र पाडून बियाणे काढावे. पिशवी / वेष्टन व शिल्लक बियाणे पिकाची उगवण होईपर्यंत पुरावा म्हणून जपून ठेवावे. पिकाची योग्य उगवण झाली नाही किंवा त्यात भेसळ असल्याचे उघडकीस आले तर आपण घेतलेल्या पिशवीवरील लेबलची झेरॉक्स, खरेदी पावतीची झेरॉक्स करून ती माननीय अध्यक्ष, बियाणे तक्रार चौकशी समिती तथा कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा

परिषद, पुणे यांचे नावे लेखी अर्ज करून वरील झेरॉक्स प्रती त्या अर्जासोबत जोडाव्यात.

कृषि विज्ञान केंद्र,
बारामती.

Recommended field operations to be carried out in month of June (For Pune district)

Sugarcane –

- 1) complete all the preparatory field operations for planting adsali sugarcane.
- 2) Apply farm yard manure and compost before plantation.
- 3) Use sunhemp as a green manuring crop.
- 4) Choose soyabean, groundnut, onion, pea, okra as a rotational crops in Kharif season before planting the preseasonal sugarcane.
- 5) Provide the crop with irrigation with a gap of 10-12 days.
- 6) Choose paired row method of planting for sugarcane plantation.
- 7) Take greengram, black gram, groundnut, soyabean, cowpea, French bean, palak, methi, Brinjal, chilli, onion etc as an intercrops, in adsali sugarcane.
- 8) At the most possible farmers should adopt drip irrigation system for sugarcane plantation.
- 9) Wherever wooly aphid is persisted then eradicate it by using crop recommendation given in the last month.

Rice –

- 1) Use improved and hybrid varieties of rice for cultivation Indrayani, Pavana, Ratnagiri-24, Ambemohar-157, Phule Maval, Pusa Basmati, Kundlika, Basumati-370, Karjat hybrid-1 (sahyadri-1) Bhogavati, Phule Radha, Sahyadri-2/
- 2) For transplanted rice use 25-45 kg seed per ha. According to varieties.
 - A) small sized seed – 25-30 kg
 - B) medium sized seed – 30-35 kg
 - C) big sized seeds – 40-45 kg
- 3) Preparation of rice nursery –
 - To prepare rice seedlings sow the seeds in line on raised beds.
 - Before sowing treat the seeds with 20 % brine solution Remove out and burn diseased and light floating seeds. Wash and clean heavy and healthy. Seeds which are settled in the solution and then dry it in shade. Treat the seeds with captan @ 50 gm per 10 kg seeds. After fungicidal treatment, treat 10 kg seeds within 250 gm azotobactor and phosphorous solubilizing bacterial culture add then sow the seeds considering the wapasa condition.
 - Mix 10 kg paddy shaw ash for 1 guntha area in the place where nursery is likely to prepare before sowing or mix paddy straw nature in the soil. Seedlings which grows in paddy nursery gets sturdy and healthy by absorbing the silicon from that ash or manure which ultimately increases the disease resistant power in them, such sturdy

and healthy seedlings gets transplanted earlier and gets early rooting and thus crops grows faster.

-To boost up the rice seedlings add 40-50 ghameli good decomposed FYM for 1 Gunta area or compost and 2 kg ammonium sulphate or 1 kg urea per gunta area before sowing and then sowing should be done.

-To control the weeds in nursery carryout 1-2 weedings or take a spray on soil of butachlore or Banthiocarb 60 ml mixed in 10 liter water for the area of 10 guntas. The weedcides should be sprayed 2nd or 3rd day after sowing in between two lines. It is necessary to have sufficient moisture in the soil before spraying weedicide.

-Add 2 kg Ammonium sulphates or 1 kg urea per gunta area again at 15 days after transplanting.

-Prepare the seedlings on 10 gunta area to plant it on one hectare area.

-Transplant the seedlings 20-25 kg days after sowing means when plantlet attains 6 leaf stage. Due to some reason like cease in rainfall if there is any delay in the planting than provide the crop with 1 kg urea 2 kg ammonium sulphates as a third dose for one gunta area.

Kharif Jawar –

- 1) Use recommended varieties like S.P.V. 462, 475, 946, S.S.V. 84, Phule amruta
- 2) carryout sowing immediately after getting sufficient monsoon.
- 3) use 10 kg of seed for sowing treat the seeds with 250 gm azotobacter for 10 kg seeds.
- 4) provide the crop with half nitrogen, full phosphorus and pottasium at the time of sowing (N.P.L- 60:60:60 per ha)
- 5) give another dose of 60 kg Nitrogen per ha at 15 days after sowing

Bajra –

- 1) Sow the crop after getting sufficient moisture in the soil in monsoon.
- 2) Use improved and hybrid recommended varieties for sowing.
- 3) Hybrid varieties – Shradha (I.H.R.B.H.-8609) Saburi (I.H.I.B.H-8924) Improved varieties – W.C.C.-75, I.C.T.P-8203.
- 4) Sow hybrids if irrigation facilities are available.
- 5) Provide the recommended doses of fertilizers in time (60:30:00 kg / ha)
- 6) Sowing should be done with double bowled seed drill and spacing of 45 X 15 cm should be maintained as per the recommendations.
- 7) Use 3-4 kg of seeds of Bajra according to different varieties.
- 8) Possibly sow the crop by ridges and furrow method for dryland Bajra.
- 9) To prevent the crop from ergot diseases treat the seed with metalaxyl – M- 2-72 @ 6 gm per kg seed and then treat the seeds with 250 gm azotobacter bacterial culture for 10 kg seed.

Groundnut –

- 1) sow the crop after arrival of monsoon and after getting sufficient moisture in soil (second week of June to 1st week of July)
- 2) choose improved and recommended varieties sowing S.B.-11, Phule pragati, T.M.V.-10, M-13, T.A.G.24, T.G.26, Phule Vyas.
- 3) Keep spacing as given below –
 - a) Bunchy – Phule pragati, S.B.11, T.A.G.-24, T.G.26, Phule vyas – 30 X 10 cm
 - b) Semispreading – T.M.V.- 10 , M-13,
 - c) Spreading – Karad – 411
- 4) Use 100-120 kg seed per hectare area and maintain plant population of 3 lakh to 3.33 lakh. Treat the seeds with captafol (5 gm / kg) or carbendazim (2 gm / kg seed) before sowing after that treat the seed with rhizobium and P.S.B. (250 gm per 10 kg seed)
- 5) Provide the crop with 25 kg N, 50 kg P or 100 kg D.A.P at the time of sowing + Gypsum 250 kg (1/2 at the time of sowing and half 30 days after sowing)

Redgram –

- 1) carryout sowing under wapasa condition after getting good rains from monsoon. Third week of June to 1st week of July.
- 2) Use B.D.N.1,2, I.C.P.L – 87, B.S.M.R. – 736, A.K.T.-8811, Vipula (T-9230) varieties Tur.
- 3) Keep the spacing given as below –
B.D.N. 1 & 2 - 60 X 20 cm
T. Vishakha - 45 X 20 cm
- 4) Use 25 kg seed per ha. For I.C.P.L. 87 variety and 15 kg for other varieties. Carryout seed treatment as given for the groundnut.
- 5) Provide 25 kg and 50 kg P₂O₅/ha. At the time of sowing
- 6) Bajra + Red gram. Sunflower + Redgram intercropping beneficial. (2:1 or 2:2)
 - * Black gram, green gram, kulthi, mothbean, cowpea, pea –
 - complete the sowing after getting sufficient moisture in soil.
 - Provide 25 kg N and 50 kg P₂O₅ / ha. At the time of sowing treat the seeds with captafol 2.5 gm / kg seeds. After this treatment, treat the seeds with Rhizobium and P.S.B. 250 gm / 10 kg of seeds.
 - Use recommended seed rate. Use 15-20 kg seed for green gram and black gram.
 - carry out sowing by keeping 30 cm spacing. Complete the sowing in time.
 - Take Blackgram, Redgram, Greengram, Cowpea, Kulthi, Moth bean as incropps in sorghum and bajara.
 - Use 75-80 kg seed of pea for per ha. Cropped area. And treat the

seed with captafol.

- Use Vaibhav, Phule M-2 varieties of green gram and Sindhkhedra T.P.U-4 varieties of black gram
- Use Sina and Man varieties of Kulthi and M.B.S.-27 variety of mothbean.

Soyabean –

- 1)Use improved varieties of soyabean Phule Kalyani (D.S.228) M.A.C.S. 13, 58, 124, 450, S.S.335, P.K. -1029
- 2)Use 15 kg seeds per ha. For sowing.
- 3)Keep spacing 45X10 cm
- 4)Provide the crop with 50 kg N and 75 kg phosphorus at the time of sowing.
- 5)Treat the seeds with 2 gm carbendazim or 5 gm captafol per kg seed. Then treat the seed with Rhizobium and PSB @ 250 gm for 10 kg soyabean seed.

Sunflower –

- 1)carryout sowing after getting sufficient moisture. Use improved and recommended varieties choose E.C.68414 morden. S.S.56, K.B.S.H.-11, S.P.S.H.-11.
- 2)Use 10 kg seed for sowing.
- 3)Maintain spacing of 45 X 225 cm in medium soil and 60 X 30 cm in heavy soil.
- 4)Maintain plant population 80,000 to 100000
- 5)Treat the seeds with 5 kg metalaxyl per one kg seed. After that treat the seeds with 25 gm PSB and 25 gm rhizobium per one kg of seed.
- 6)Provide 30 kg N, 30 kg P₂O₅ and 30 kg K₂O at the time of sowing and provide 30 kg N 30 days after sowing.

Ginger, Turmeric –

- 1) To control the gingerfly apply 10 % 25 kg / ha phorate ½ months after planting before giving irrigation.

Vegetables –

- 1)To control the viral disease leaf curl use T.S.P. (Trisodium phosphate) treatment.
- 2)To control different viral diseases on tomato, Brinjal, chilli, etc. apply phorate in the soil 10 kg / ha 15-20 days after transplanting and then give light irrigation to the crop. To prevent the dissemination of diseases control different disease spreading pests by spraying insecticides. Likewise uproot the disease affected plants and destroy them.
- 3)Cultivate Kharif potato and other vegetables.

4) Treat the seeds and seedlings with azotobacter bacterial culture.

Fruit crops –

- 1) Execute sanitation campaign on harvested area. carry out deep ploughing which helps to control different pest and diseases.
- 2) Complete new plantations of mango, sapota, guava, pomegranate, coconut and other dryland crops. complete plantation with onset of monsoon with recommended planting distance.

Flower crops –

- 1) Complete the sowing of marigold in the month of June 8, 2006
- 2) Dip the seedlings in the solutions of azotobacter bacterial culture before transplanting.

Animal Husbandry and dairying –

- 1) for the prevention of Black quarter alum precipitated vaccine is given before the monsoon season.
- 2) Oil adjuvant H.S. vaccine is given to the animal as a preventive measure for haemorrhagic septicemia before the onset of monsoon season.
- 3) All the animals should be dewormed two times year (ie. Before and after monsoon season) for prevention of liverfluke disease.
- 4) Sheep and goat are vaccinated for the prevention of enterotoxemia disease before the onset of monsoon.
- 5) Animals are vaccinated before the onset of monsoon once in a two year for Rinderpest with the tissue culture rinderpest vaccine.

Care to be taken by the farmers while purchasing the seed –

-seeds of all varieties are available – for sale with all the dealers of all the tehsils of Pune district for Kharif 2006 seed should be purchased from the shop of licensed dealer. There are three types of seeds truthfull, foundation and certified. Purchase only out of this while purchasing the seed seller issues cash memo, if somebody dose not issue it, farmer has to sign on bill before receiving the cash memo. Likewise crosscheck whether farmers full name, full address type of seed and its variety, lot number, manufacturing date price of the seeds are according to the labeled price or not. Confirm the lot number on the cover of seed. While taking the seed for sowing if the seed is from gunnybag do not damage the tag or machine seal or instead of throwing it away make hole the down side of the bag and take out the seed and keep minimum 100 gm of seed inside the gunny bag. If the seed inside the covered packet take out the seed from one side of the packet Gunny bag or packet and balance seed should be kept by making the hole as a witness sample till germination of seed.

-If the seed is not germinated properly or recognized as adulterated then Xerox copies of table purchased bill, and submit a petition in the name of Hon. Chairman, seed complaint interrogation committee or Agricultural development officer, Zillha Parishad by attaching all the Xerox copies.

**Krishi Vigyan Kendra,
Baramati.**